

poli autor učinil – výborně vybaven teoreticky, velmi dobře obeznámen s kulturně-politickým kontextem bývalé Jugoslávie a s podporou množství empirického materiálu různých jazykových proveniencí –, si rozhodně zaslouží pozornost co nejširšího publika čtenářů. K jejímu rozšíření jistě přispěje fakt, že kniha vyšla jako v pořadí již třetí svazek knižní řady AntropoEdice – je tedy zájemcům kromě tištěné verze volně přístupná i v elektronické podobě na internetových stránkách AntropoWebu (<http://antropologie.zcu.cz/svazky-edice>) v duchu snahy prosazovat strategii open access v sociálních vědách.

Publikace reprezentuje skutečně průkopnickou aplikaci analyzovaných projektů populární kultury na fenomén představ a kolektivní paměti migrantů. Pro zájemce o kulturní studia migrantů nebo bývalé Jugoslávie sehrává publikace podobnou úlohu jako použití mapy v uličkách Bělehradu. Bez ní se prostě neobejde.

Michal Pavlášek (EÚ AV ČR, v. v. i.)

Jiří Černý, POUTNÍ MÍSTA ČESKOBUDĚJOVICKÉ DIECÉZE. MILOSTNÉ OBRAZY, SOCHY A MÍSTA ZVLÁŠTNÍ ZBOŽNOSTI. Nová tiskárna Pelhřimov, Pelhřimov 2013, 343 s. + obrazové přílohy.–

V průběhu roku 2013 se na pultech knižnictví objevila nová publikace pod názvem *Poutní místa českobudějovické diecéze. Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti*, která by neměla chybět v knihovně žádného zájemce o jižní Čechy. Tato encyklopedie kromě jihočeských poutních míst, milostných obrazů a soch věnuje pozornost také tzv. místům zvláštní

zbožnosti, drobným sakrálním objektům na území měst, obcí i v krajině, a kontinuálně tak navazuje na starší autorovy již vydané práce, jakými byly *Poutní místa Českobudějovicka a Novohradsko* (České Budějovice 2004), *Poutní místa jihozápadní Moravy. Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti* (Pelhřimov 2005), *Poutní místa jižních Čech. Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti* (České Budějovice 2006) a *Poutní místa Soběslavska a Třeboňska s přilehlou částí Dolních Rakous. Milostné obrazy, sochy a místa zvláštní zbožnosti* (České Budějovice 2009).

Kdo se až dosud chtěl dozvědět něco o určitém duchovně významném místě, musel buď podstoupit pátrání v množství regionální literatury, anebo sáhnout po takřka stoleté knize Julia Košnáře, která ovšem zahrnuje pouze důležité poutnické svatyně, stejně jako novější průvodce českými poutními místy od Zdeňka Boháče. Naproti tomu Jiří Černý nahlíží na danou problematiku z mnohem širšího úhlu pohledu. Vedle shromáždění nepřehledného množství údajů z literatury a archivních pramenů, zejména farních kronik, je tato práce přínosná i tím, že vydává svědectví o současném stavu této pozoruhodné a donedávna opomíjené kategorii církevních památek. Na jedné straně je potěšitelné, jak mnoho kostelů, kaplí a kapliček bylo v poslední době opraveno, ba znovuzkříženo k životu, na straně druhé ovšem mnohé další naléhavě volají po záchraně a celá řada jich už z naší krajiny zcela vymizela.

Sledovaná oblast zahrnuje území vymezené hranicemi českobudějovické diecéze k roku 2012, což zahrnuje celkem deset vikariátů: České Budějovice-město, České Budějovice-venkov, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Pelhřimov, Písek,

Prachatic, Strakonice, Sušice – Nepomuk a Tábor. Vedle úvodních studií tvoří hlavní jádro knihy abecedně řazená hesla věnovaná téměř 185 jihočeským poutním místům a dalším zajímavým objektům katolické tradice v blízkém okolí. Autor uvádí u každého hesla základní přehled o historii místa a předmětu zbožné úcty, každému z hesel předchází údaje o poloze a demografická charakteristika obce; německý název lokality je zaznamenán tam, kde v minulosti převládalo německé osídlení. Je patrné, že obsah jednotlivých hesel ovlivnily různorodé, v literatuře vypátrané či jinak získané informace a použité prameny, z nichž např. farní pamětní knihy nebyvají pro určitá období vždy nejspolehlivějším průvodcem. Je škoda, že jednotlivá hesla neprovází alespoň na minimum zredukovaný výběr z podkladů, jejichž plně znění přináší až soupis literatury a pramenů v závěru publikace.

Cennou pomůckou jsou rejstříky, bohatý ilustrační doprovod tvoří současné i historické snímky, plánky, nákresy a reprodukce devoční grafiky.

Markéta Holubová (EÚ AV ČR, v. v. i.)

Přemysl Mácha a Vojtěch Bajer, TAJEMSTVÍ V NÁZVECH UKRYTÁ – VELKÉ KARLOVICE, KAROLINKA, NOVÝ HROZENKOV. Ostravská univerzita, Ostrava 2013, angl. resumé, 104 s.–;
Přemysl Mácha, TAJEMSTVÍ V NÁZVECH UKRYTÁ – MORÁVKA, KRÁSNA, RAŠKOVICE, PRAŽMO, VYŠNÍ LHOTY. Ostravská univerzita, Ostrava 2013, angl. resumé, 120 s.–

„Krajina je příběh a názvy míst jsou slova, z nichž je tento příběh složen.“ Takto

začíná publikace Přemysla Máchy a Vojtěcha Bajera *Tajemství v názvech ukrytá*. Autoři si předsevzali poskládat příběh krajiny části Moravskoslezských Beskyd – Horního Vsacka ze střípků slov v paměti těch, kdo ji obývají.

Knih vznikla jako jeden z výstupů projektu *Místní a pomístní názvy jako kulturní dědictví a zdroj lokální, regionální a národní identity. Příprava metodiky ochrany místních a pomístních jmen*, podporovaného Programem aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstva kultury České republiky. Je doprovázena dvěma stejnojmennými výstavami – v Karlovském muzeu ve Velkých Karlovicích a v Památníku Raškovic v Raškovicích. Cílem projektu bylo zmapovat názvy míst tak, jak jsou běžně užívány, a zjistit jejich znalost napříč věkovými skupinami; zároveň má přispět k jejich zachování v povědomí mladší generace. K tomu by měla sloužit připravovaná metodika ochrany toponym jako kulturního dědictví. Projekt se však neomezuje pouze na toponyma tradičních obcí, jež jsou předmětem recenzovaných publikací, ale zahrnuje rovněž mladší oblasti městské, např. Ostravu a Havířov. Také jejich názvosloví bylo předmětem dvou výstav stejného názvu, *Paměť města – názvy míst*, doprovázených stejnojmennými publikacemi. Obě zmiňovaná města, která sloužila jako případové studie, jsou typická svým specifickým, dynamickým vývojem v průběhu 20. století. Byla zvolena z toho důvodu, že jejich vývoj – i z hlediska místního názvosloví – velice dobře odráží dějiny celého regionu.

Městskou toponymií, urbanonymií, jejíž standardizovanost ji nejvýrazněji odlišuje od „živých“, nestandardizovaných